

NORMES REGULADORES DELS PLANS DOCENTS DE LES ASSIGNATURES PER ALS ENSENYAMENTS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA SEGONS LES DIRECTRIUS DE L'ESPAI EUROPEU D'EDUCACIÓ SUPERIOR

INTRODUCCIÓ

La planificació de la docència es pot fer amb graus de concreció diferents. Entre el pla d'estudis de la titulació i el programa específic d'una assignatura que s'ha de desenvolupar en un grup concret d'estudiants, hi ha un nivell de planificació intermedi: el pla docent de l'assignatura.

Cada assignatura ha de tenir un pla docent i, si hom vol concretar-lo per a un grup específic d'estudiants, també ha de disposar d'un programa. Tant el pla docent com el programa són documents públics. El pla docent és una referència per a l'alumnat i per al conjunt de la comunitat: l'estudiant sap *a priori* en què consisteix l'assignatura i la UB es compromet a desenvolupar-la segons el que s'especifica en el pla docent.

El pla docent explicita què pretén una assignatura, com es treballarà i com s'avaluarà, i ho ha de fer partint del sistema de transferència de crèdits europeus (ECTS, de l'anglès *European credit transfer system*), un sistema que focalitza l'atenció en l'aprenentatge de l'estudiant. Un crèdit ECTS indica una determinada càrrega de treball, expressada en hores, necessària per a l'aprenentatge d'un estudiant mitjà. La comptabilització del treball de l'alumnat en crèdits ECTS és el procediment que ha de permetre mesurar l'ensenyament que ha rebut, de manera que es disposi d'un sistema comú a la Unió Europea que faciliti la mobilitat de l'alumnat. Cada crèdit equival a un volum de treball establert pel consell d'estudis (o l'òrgan equivalent) que, en tot cas, ha de ser entre 25 i 30 hores.

L'experiència dels ensenyaments pilot per a la convergència cap a l'espai europeu d'educació superior ha estat una font clau d'informació per elaborar aquestes normes reguladores dels plans docents. En aquest sentit, l'elaboració o la revisió d'un pla docent hauria d'esdevenir una bona oportunitat per reflexionar sobre la pràctica docent amb vista a millorar-la, i per emprendre i aprofundir, amb altres professors, processos d'innovació en els mètodes d'ensenyament, en els recursos que cal utilitzar o en els sistemes d'avaluació, així com en la definició d'objectius i la selecció de continguts.

El pla docent s'ha de pensar des de la perspectiva de l'aprenentatge de l'estudiant, que s'ha de considerar com la persona que ha d'anar construint el seu aprenentatge, mitjançant l'esforç i la implicació activa en aquest procés. Des d'aquesta perspectiva, el professorat té un paper fonamental, de guia i d'orientació de l'alumnat; un paper pensat com a ajuda perquè els estudiants adquireixin els coneixements necessaris.

L'estructura del pla docent requereix la definició d'uns mínims imprescindibles per tal que el document respongui a la nova concepció de crèdit i esdevingui un text de divulgació pública i, per tant, de referència. A partir d'aquests mínims, el departament i el consell d'estudis (o l'òrgan equivalent), responsables de la docència de l'assignatura, consideraran quins són el grau de detall, el major o menor desglossament i la concreció més adients. L'estructura permet anar tan enllà en la concreció com es vulgui.

I. CARACTERÍSTIQUES DELS PLANS DOCENTS DE LA UB

1. L'elaboració del pla docent és responsabilitat del departament o departaments que han d'impartir l'assignatura. Els departaments han d'elaborar el pla docent de cada assignatura programada, revisar-lo cada curs i, si escau, actualitzar-lo. L'aprovació del pla docent ha de ser a càrrec del consell de departament. Després, el text s'ha de trametre al consell d'estudis (o l'òrgan equivalent), el qual ha de donar la conformitat respecte de la viabilitat i de l'adequació a les normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges abans del 10 de juliol de l'any en què comença el curs acadèmic. Posteriorment, la comissió acadèmica del centre hi ha de donar el vistiplau.
2. El pla docent ha de ser únic per a cada assignatura i es pot desenvolupar en programes específics per a cada grup d'estudiants.
3. Els departaments han d'encarregar a un dels professors la coordinació del pla docent. El coordinador té les funcions següents:
 - a) Proposar un nou pla docent o modificacions del pla docent de l'assignatura perquè el consell de departament l'aprovi.
 - b) Si la docència de l'assignatura és a càrrec de més d'un professor, coordinar el professorat que la imparteix per arribar a acords sobre la proposta de pla docent que s'ha de fer al consell de departament.
 - c) Introduir el pla docent i les modificacions en l'aplicació informàtica corresponent.
 - d) Ser l'interlocutor amb el consell d'estudis (o l'òrgan equivalent) i amb altres unitats de la UB, en tot el que fa referència a qüestions relacionades amb l'assignatura.
4. El pla docent constitueix el document bàsic de referència per a l'estudiant. En cas que aquest pla docent es desenvolupi en un programa específic per a un grup d'estudiants, el programa haurà de ser coherent amb el pla docent i també constituirà un document de referència. Si és el cas, el programa s'ha de fer públic com a màxim quinze dies després de l'inici de les activitats lectives de l'assignatura i se n'ha de trametre una còpia al cap d'estudis (o l'òrgan equivalent).
5. El pla docent no es pot modificar durant l'any acadèmic vigent.
6. Els consells d'estudis (o els òrgans equivalents) han de vetllar per la coherència del conjunt dels plans docents de l'ensenyament i n'han de garantir la publicitat abans de l'inici del període de matriculació.
7. Juntament amb els plans docents, el consell d'estudis (o l'òrgan equivalent) ha de fer públiques les dades que es detallen a continuació referides a cada grup d'estudiants:
 - a) Denominació oficial del **grup** d'alumnes.
 - b) Nom i cognoms del **professorat** que impartirà la docència.
 - c) **Horaris** de les activitats presencials.
 - d) **Llengua** en què s'impartirà la docència.
 - e) **Departament** al qual estan adscrits els professors.
 - f) **Horari de tutoria** de l'assignatura.

Diferència entre el pla docent i el programa de l'assignatura

La diferència entre el pla docent i el programa de l'assignatura rau en el nivell de concreció. Com més generals són els criteris (sobre els objectius, la metodologia, l'avaluació, etc.), més propis són d'un pla docent i, a mesura que es van concretant, es va configurant el programa. Lògicament, un pla docent —precisament pel caràcter més general que té— estarà menys sotmès a canvis d'un curs a un altre que un programa. Així mateix, en cas que l'assignatura la imparteixi més d'un professor, és en el programa on s'ha de recollir allò que vol introduir cada docent, en el marc del pla docent.

No hi ha unes línies divisòries fixes ni inalterables entre el que és propi d'un pla docent i el que ho és d'un programa. Hi haurà plans docents que concretaran més i d'altres que seran més generals. Alguns plans docents s'assemblaran molt al programa de l'assignatura que el professor presentarà al grup d'estudiants i altres plans deixaran més aspectes per concretar en el programa o, fins i tot, donaran peu a programes diferents.

En tot cas, en el pla docent hi han de constar uns mínims —que poden desenvolupar-se més— que garanteixin la coherència de l'assignatura, sigui qui sigui qui la imparteixi, i que explicitin la informació necessària perquè l'alumnat estigui realment orientat.

II. COMPONENTS BÀSICS DEL PLA DOCENT

1. Dades generals de l'assignatura

- a) **Nom** o denominació oficial de l'assignatura.
- b) **Codi** de l'assignatura (l'ha d'omplir el servei de gestió administrativa de la UB).
- c) **Titulació** o ensenyament del qual forma part l'assignatura.
- d) **Curs** acadèmic en el qual s'imparteix l'assignatura (per exemple: 2006-07).
- e) **Tipus** d'assignatura (troncal, obligatòria, optativa, etc.).
- f) **Impartició** (trimestral, semestral, anual, etc.) i, si escau, **trimestre o semestre d'impartició** (per exemple: primer semestre).
- g) **Crèdits ECTS** de l'assignatura. Valor d'hores per crèdit (entre 25 i 30 hores).
- h) **Hores estimades de l'assignatura** (resultat de multiplicar el valor en hores del crèdit pel total de crèdits de l'assignatura).
 - Estimació del total d'**hores presencials** (hores de presencialitat de l'estudiant en classes, seminaris, laboratori, activitats d'avaluació presencial, etc.). Informació orientativa: les hores presencials com a màxim haurien de ser un terç del total d'hores de l'assignatura, excepte en el cas de les assignatures pràctiques, que podrien ser dos terços.
 - Estimació del total d'**hores per elaborar treballs** dirigits (no presencials) i de **tutoria** de l'assignatura. També s'han d'incloure les activitats d'avaluació no presencial, si n'hi ha. Informació orientativa: les hores per a treballs dirigits i tutoria com a màxim haurien de ser un terç del total d'hores de l'assignatura.
 - Estimació del total d'**hores per a aprenentatge autònom** (estudi i treball no presencial no dirigit). També s'hi ha d'incloure l'estimació del temps necessari per preparar activitats d'avaluació. Informació orientativa: les hores per a aprenentatge autònom com a mínim haurien de ser un terç del total d'hores de l'assignatura.

- i) **Departament** o departaments responsables de la impartició de l'assignatura.
- j) **Coordinador** o responsable de l'assignatura.

2. Prerequisits i orientacions prèvies per cursar l'assignatura

- a) **Prerequisits** establerts legalment per poder cursar l'assignatura.
- b) Recomanacions respecte d'**assignatures, matèries o mòduls** que l'estudiant ha d'haver cursat per tenir més garanties d'assoliment dels objectius de l'assignatura.
- c) **Altres recomanacions** (per exemple: coneixement previ d'un determinat idioma).

3. Competències que es desenvolupen en l'assignatura

4. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura.

Els objectius han d'indicar l'aprenentatge que es pretén que assoleixi l'estudiant (per exemple: ser capaç d'identificar, interpretar, resoldre, reconèixer, valorar, analitzar, etc.). Els objectius han de ser generals però redactats de manera entenedora, per tal que quedi clar el que es pretén amb l'assignatura; han d'orientar el professorat i l'alumnat sobre què es vol aconseguir.

- a) Objectius referits a l'aprenentatge de **coneixements** (indiquen el que ha de saber l'estudiant: reconèixer, identificar, enumerar, etc.).
- b) Objectius referits a l'aprenentatge d'**habilitats o procediments** (indiquen el que ha de saber fer l'estudiant: resoldre, analitzar, calcular, etc.).
- c) Objectius referits a l'aprenentatge d'**actituds, valors i normes** de comportament (indiquen com ha d'actuar, com ha d'estar, com ha de ser l'estudiant: plantejar-se, optar, esforçar-se, etc.).

5. Blocs temàtics o de continguts.

S'han d'indicar els títols dels blocs temàtics en què es divideix l'assignatura (hi pot haver assignatures que només tinguin un bloc temàtic). Un bloc temàtic (també anomenat *tema* o *bloc de continguts*) identifica un conjunt de continguts d'ensenyament-aprenentatge que s'han d'ensenyar amb la finalitat que l'alumnat els aprengui, que responen a uns determinats objectius i que s'han de treballar mitjançant unes determinades activitats.

6. Metodologia i organització general de l'assignatura.

Descripció de la metodologia o manera de treballar l'assignatura que serveixi d'orientació per a l'alumnat i el professorat. S'ha d'indicar el que es consideri més representatiu de la manera com es desenvoluparà l'assignatura i s'ha de fer referència als diferents tipus d'activitats que es duran a terme (estudi de casos, classes magistrals, simulacions, seminaris, treballs no presencials, etc.). En el pla docent o bé en el programa de l'assignatura, s'hi han d'incloure les principals activitats temporalitzades (què es farà, quan i com).

7. Avaluació acreditativa dels aprenentatges

a) Criteris i sistemes d'avaluació, de ponderació i de qualificació

- Els criteris i sistemes d'avaluació han d'orientar respecte de què, quan, qui i com s'avaluarà.
- En el pla docent, les puntuacions de les diverses proves i d'altres evidències de l'aprenentatge de l'estudiant, i la ponderació respecte de la qualificació final de l'assignatura, es poden indicar en valors absoluts o bé amb un interval (especificant el valor màxim i el mínim possibles). En aquest segon cas, les puntuacions s'han de concretar en el programa de l'assignatura d'un grup específic d'estudiants en els primers quinze dies lectius. En cas que en el pla docent s'opti per un interval en lloc d'especificar un valor absolut, el

consell d'estudis (o l'òrgan equivalent) haurà de valorar si l'amplitud de l'interval és adequada i donar-hi el vistiplau.

- b) En cas que hi hagi una data màxima, s'ha d'especificar el **termini per sol·licitar acollir-se a una avaluació única** en substitució de l'avaluació continuada.
 - c) En el pla docent o en el programa de l'assignatura hi han de constar els **períodes de realització de proves o de lliurament de treballs de l'avaluació continuada**.
8. **Fonts d'informació bàsica.** S'han d'especificar les fonts d'informació (bibliogràfiques, electròniques, audiovisuals, etc.) més importants per al conjunt de l'assignatura.

III. COMPONENTS COMPLEMENTARIS DEL PLA DOCENT: CARACTERÍSTIQUES DE CADA BLOC TEMÀTIC (s'han d'incloure en el pla docent o en el programa de l'assignatura)

Per a cada bloc cal indicar:

1. **Títol** del bloc temàtic o de continguts
2. **Objectius** del bloc
 - a) Objectius referits a l'aprenentatge de **coneixements**.
 - b) Objectius referits a l'aprenentatge d'**habilitats** o **procediments**.
 - c) Objectius referits a l'aprenentatge d'**actituds, valors i normes** de comportament.

La redacció dels objectius ha de ser suficientment precisa per orientar l'estudiant sobre el que es pretén, sobre els aprenentatges que ha de dur a terme.
3. **Continguts** del bloc (temes, subtemes, apartats, subapartats, etc.)
4. **Activitats** del bloc. Per a cada activitat (estudi de cas, classe magistral, seminari, debat dirigit, resolució de problemes, etc.), cal indicar:
 - a) Si es tracta d'una activitat presencial o no presencial.
 - b) Si es tracta d'una activitat per a l'aprenentatge o per a l'avaluació (tot i que les activitats d'avaluació també han de servir, a més, per afavorir l'aprenentatge).
 - c) El temps orientatiu estimat per dur a terme cada activitat.
5. **Fonts d'informació, material i recursos** que l'estudiant podrà fer servir per al bloc
6. **Dedicació aproximada en hores** per assolir els objectius del bloc

IV. FITXA DEL PLA DOCENT

1. Cada pla docent ha de tenir una fitxa resum generada per l'aplicació informàtica (GRAD).
2. La fitxa del pla docent s'ha de trobar en la pàgina web del centre i l'han de poder consultar, també, persones de fora de la UB.
3. En la fitxa del pla docent hi ha de constar la informació següent:

a) Dades generals de l'assignatura

- Nom
- Codi
- Titulació
- Tipus
- Impartició i període d'impartició
- Crèdits ECTS
- Departament o departaments responsables

b) Prerequisits

c) Objectius d'aprenentatge

d) Blocs temàtics o de continguts

e) Fonts d'informació bàsica

V. APLICACIÓ DEL PLA DOCENT

1. Per facilitar entrar dades en el pla docent i usar-lo amb finalitats informatives i d'explotació de dades, el coordinador de cada assignatura ha d'introduir el pla docent en l'aplicació informàtica GRAD.
2. L'aplicació informàtica GRAD és comuna a tota la UB. Es tracta d'una aplicació versàtil que permet recollir la diversitat de les diferents titulacions de la UB.
3. L'aplicació permet recollir els components bàsics i complementaris especificats en aquesta normativa.
4. Les prestacions de l'aplicació s'estan ampliant per tal de facilitar la inclusió de components de les programacions docents.

VI. DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions d'igual o menor rang incompatibles amb allò que especifiquen aquestes normes.

VII. DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta normativa es podrà aplicar des del curs 2006 – 2007, previ acord de la junta del centre, i serà d'aplicació general a partir del curs 2007 – 2008.